

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تسليم حیات

تفسیر قرآن کریم

جزء ۵

ابوالفضل بہرام پور

بهرام پور، ابو الفضل ، 1320

نسیم حیات : تفسیر قرآن کریم (جزء 5)

تألیف ابو الفضل بهرام پور . رقم : آوای قرآن ، 1390 . { 274 } ص.

ISBN 978-964-2599-51-6

ISBN 978-964-92068-0-6 (دوره)

فہرست نویسی بر اساس اطلاعات فیما

کتابنامہ : ص. (273)

1 تفسیر (جزء 4) 2 تفسیر شیعہ قرن 14.

الف . عنوان . ب. عنوان : تفسیر قرآن کریم (جزء 5).

5 ن 9 ب / 102/198p

5 ن 9 ب / 102/198p 297/185

کتاب خانہ ملی ن 842 ب

نام کتاب : تفسیر نسیم حیات جزء (5)

مؤلف : استاد ابو الفضل بهرام پور

ناشر : آوای قرآن

نویت : چاپ اول ۱۳۹۰

تیراژ : ۵۰۰۰ نسخه

چاپ : نگین قم

لیتو گرافی : اعتماد قم

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۲۵۹۹-۵۱-۶

شابک دورہ ۹۷۸-۹۶۴-۹۲۰۶۸-۰۰-۶

قیمت ۴۰۰۰ تومان

قم : خیابان صفایہ / کوچہ ۳۲ پلاک ۴۱ تلفن مرکز پخش ۷۷۴۱۰۰۴

فاکس ۷۷۳۳۹۹۸-۰۱-۹۱۲۵۵۳۰۴

تہران میدان شہدا / خیابان مجاہدین اسلام / پلاک ۱۲۵

۰۹۱۹۱۹۹۱۸۲۵

فهرست مطالب مهم

۸	 مقدمه
۱۲	 نساء / ۲۴
۱۸	 ازدواج موقت و ضرورت آن
۱۹	 اشکالاتی که بر ازدواج موقت وارد می شود
۲۰	 راسل و ازدواج موقت
۲۱	 نساء / ۲۵
۲۸	 نساء / ۲۶-۳۱
۳۴	 میزان در تعیین گناه کبیره
۳۴	 کدام حسناتی گناهان را زایل می کند
۳۷	 نساء / ۳۲-۳۳
۴۲	 اهل پیمان چه کسانی هستند؟
۴۴	 نساء / ۳۴-۳۵
۵۱	 مراحل پنجگانه حل اختلاف های خانوادگی
۵۳	 نساء / ۳۶-۳۹
۶۰	 کدام آئینه نشان می دهد محبوب هستیم یا منفور؟
۶۳	 فرق اموال ریاکاران و مخلصان
۶۴	 نساء / ۴۰-۴۳
۶۶	 پاداش اعمال ده برابر است یا دوبرابر
۶۹	 چه کسانی متهم به «معصیت الرسول» هستند؟
۷۱	 وجوب آموزش مفاهیم نماز
۷۳	 سیر تدریجی تحریم شراب
۷۴	 نقطه شروع تحریم شراب

۷۷	نساء / ۴۴ - ۴۶
۸۲	نساء / ۴۷ - ۵۰
۸۶	اسباب بخشش گناهان
۸۶	اقسام شرک و کفر
۹۲	نساء / ۵۱ - ۵۵
۱۰۰	نساء / ۵۶ - ۵۹
۱۱۰	گروهی مطیع اند و گروهی مطاع
۱۱۵	نساء / ۶۰ - ۶۳
۱۲۰	نساء / ۶۴ - ۶۸
۱۲۳	یک خاطره
۱۳۰	نساء / ۶۹ - ۷۳
۱۳۵	بسیج عمومی برای جهاد
۱۳۸	نساء / ۷۴ - ۷۶
۱۴۰	انگیزه سود و زیان یا عواطف انسانی
۱۴۳	نساء / ۷۷ - ۷۹
۱۵۲	نساء / ۸۰ - ۸۴
۱۵۵	قول و فعل رسول خدا حجت و سنت است
۱۵۷	کمال قرآن و کمال پذیری کتاب‌های بشری
۱۵۸	شایعه پراکنی
۱۵۹	تکرار اولوا الامر در این آیات
۱۶۴	نساء / ۸۵ - ۸۹
۱۶۷	گناه لازم و متعدی

۱۶۹	به این افراد سلام ندهید	نساء / ۹۰ - ۹۱
۱۷۰	سلام سرآغاز هر سخن	
۱۷۵		نساء / ۹۰ - ۹۱
۱۷۸	یهود امت اسلام و برخی وهابی‌ها	
۱۸۲		نساء / ۹۲ - ۹۳
۱۸۶	شدیدترین مجازات	
۱۸۷		نساء / ۹۴ - ۹۶
۱۹۳	در جهاد تقدیم مال مقدم است یا جان؟	
۱۹۴	اهمیت حیاتی جهاد	
۱۹۶		نساء / ۹۷ - ۱۰۰
۲۰۲	وجوب هجرت از نظر فقه	
۲۰۵		نساء / ۱۰۱ - ۱۰۲
۲۱۲		نساء / ۱۰۳ - ۱۰۶
۲۱۵	معنادرمانی	
۲۱۹	طلب مغفرت برای گناه غیر عمدی	
۲۲۱		نساء / ۱۰۷ - ۱۱۲
۲۲۹		نساء / ۱۱۳ - ۱۱۶
۲۳۱	مصونیت پیامبر از هرگونه خطا	
۲۳۲	ظهور این آیه در عصر حاضر	
۲۳۷		نساء / ۱۱۷ - ۱۲۱
۲۴۲		نساء / ۱۲۲ - ۱۲۶
۲۴۹		نساء / ۱۲۷ - ۱۲۸

۲۵۶		نساء / ۱۲۹-۱۳۴
۲۵۷		شرایط چند همسری
۲۶۴		نساء / ۱۳۵-۱۳۶
۲۷۱		نساء / ۱۳۷-۱۳۹
۲۷۵		نساء / ۱۴۰-۱۴۱
۲۸۲		نساء / ۱۴۱-۱۴۷

www.ketab.ir

مقدمه

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ (انفال، ۲۴)
ای مؤمنان! به دعوت خدا و پیامبر که شما را به پیامی حیات بخش می‌خوانند لبیک اجابت بگویید.

عده‌ای از مردم متأسفانه به قرآن کریم به دیده طلسم و جادوی بسته‌ای می‌نگرند که هرگز نمی‌توان گره آن را باز کرد؛ در حالی که قرآن برای هدایت مردم است (هُدًى لِلنَّاسِ) و ناس یعنی مردم؛ و فرموده است: وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ ... ما به یقین قرآن را آسان کردیم تا پند گیرند.

منظور آیه این است که ما قرآن را برای شما قابل فهم نمودیم که پند و اندرز ما را بفهمید و به کار بندید. پس توشه خود را از قرآن بگیرید. از این رو، برای افرادی که قرآن را مشکل و سخت می‌پندارند باید تفسیری ساده تنظیم کرد. شاید بتوان گفت جای چنین تفسیری در جامعه ما خالی است و باید در کنار تفسیرهای نفیس چندین جلدی مفصل، تفسیر کوتاهی هم داشته باشیم.

از طرف دیگر، بسیاری از مردم علاقه دارند که از قرآن مفهومی بیش از حد ترجمه بدانند؛ یعنی می‌خواهند تفسیر آیه و یا سوره مورد نظر را به دست آورند، ولی با این مشکل مواجه می‌شوند که تفسیرهای موجودی که در دست دارند، طولانی و مفصل است. در این تفسیرها غالباً آراء مختلف تفسیری یا مسائل ادبی و گاهی شرح الفاظ و مشتقات آن به میان آمده و موجب گردیده که شخص نتواند به آسانی لب مفهوم و منظور آیه را به دست آورد.

با توجه به شرایط شغلی و تحصیلی و فرصت اندک اکثر مردم برای مطالعه، حجم خود قرآن، حجم قابل قبولی است، ولی مسلمانان غیرعرب برای به

دست آوردن مفاهیم و پیام‌های قرآن لزوماً به تفسیر احتیاج دارند و تفسیرهایی که غالباً در مجلدات پرحجمی در دسترس است، بسیاری از مردم را از نزدیک شدن به قرآن بی‌نصیب ساخته است، زیرا آنها فرصت چنین مطالعه‌ای را نمی‌یابند و طبعاً تفسیری لازم است که حجم آن محدود و متناسب با فرصت آنها باشد.

تفسیر حاضر (نسیم حیات) برای این منظور تهیه شده است. نسیم حیات در قطع کوچک رقی و جزء جزء پیش می‌رود تا به عنوان تفسیر همراه قابل حمل در سفرها یا محل کار باشد.

تذکر: کم حجم بودن این تفسیر به این معنا نیست که ما از شرح ضروری مطالب قرآن صرف نظر کرده‌ایم، بلکه آنچه مربوط به هدایت انسان است شرح گردیده و حتی نکته‌های علمی که در آن مطرح شده همه به خاطر وجود پیام‌های هدایتی بوده است. ما بحث‌های غیر لازم را حذف نموده‌ایم، زیرا جایگاه این گونه بحث‌ها که به نمونه‌ای از آنها اشاره می‌شود در تفسیر نیست؛ مثلاً می‌بینیم در تفسیر «آیه الكرسي» درباره «لَا تَأْخُذُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ؛ خدا را چرت و خواب نمی‌گیرد» در بعضی کتاب‌ها بحث‌های مفصلی درباره خواب، تعبیر خواب، انواع خواب‌ها، راجع به خواب حیوانات، خواب زمستانی، خواب نباتات و هیپنوتیزم عنوان گردیده است. آیا راستی جای این نوع بحث‌ها در تفسیر است؟ یا مثلاً در جایی که قرآن می‌گوید: «وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ»، بحث می‌شود که آیا واقعاً خدا کوه را از زمین کنده و بالای سرشان نگاه داشته یا این که این آیه تهدیدی بیش نیست؟ در حالی که مفسر به جای این همه بحث‌ها می‌توانست به آیه دیگر مراجعه کند که فرموده است: «ما کوه را بالای سرشان مانند سایبانی قرار دادیم که احساس کردند بر سرشان فرو می‌افتد» اعراف، ۱۷۱.

از طرفی مردم جهان هر روز بیشتر به اسلام روی می‌آورند و اسلام و قرآن

در میان ملت‌های جهان جای خود را باز می‌کند و جهانیان، ایران را پرچمدار حرکت اسلامی و قرآن می‌دانند. از این رو ممکن است ملت‌های تازه مسلمان و یا مسلمانان تازه آزاد شده از ما بخواهند که توضیح و شرحی که بر قرآن کریم داریم در اختیارشان بگذاریم. ولی ما نمی‌توانیم در مرحلهٔ اول، تفسیرهای سنگین را به آنها ارائه دهیم و همچنین نمی‌توانیم ترجمه‌های لفظی قرآن را که برای آنها مفید نیست تقدیمشان کنیم. از این رو ضرورت وجود تفسیر مخصوصی احساس می‌شود که مفهوم کلی سوره و یا آیه را بیان کند و آن‌گاه بی‌آن که ذهن مخاطب را با طرح مسائل متفرقه مشغول کند، نظر قطعی و یا نظریهٔ قوی را که اکثر مفسرین برآنند، تبیین نماید.

این امور سه‌گانه انگیزهٔ تألیف این تفسیر گردیده است. از خداوند متعال درخواست می‌کنیم که برای عمومی شدن تفسیر قرآن و بهره‌مندی اکثر مردم از مفاهیم آن، یاریمان نماید. امید است که این نوشته و تألیف با تکیه به رحمت الهی و اسم هادی، همان چیزی باشد که جایش خالی است.

توجه: نظر به این که در این تفسیر قرار بر اختصار و حذف مطالب و احتمالات غیر لازم است، تا آن جا که ممکن بوده از تکرار مطالب پرهیز شده است. از این رو لازم است خواننده گرامی نخست ترجمهٔ آیات را با دقت بخواند تا معنی لفظی آن برایش روشن گردد، آن‌گاه به بخش تفسیر مراجعه نماید. مطلب دیگر این که خلاصه‌نویسی نباید چشمه‌های تدبر در قرآن را به روی خواننده ببندد. از این رو در این کتاب در مورد آیاتی که بحث‌های تدبر انگیز و جنجالی داشته است، به تفصیل سخن گفته‌ایم.

به‌طور مثال در قرآن در سه مورد، تزکیه مقدم بر تعلیم آمده و در آیهٔ ۱۲۹ بقره در دعای حضرت ابراهیم علیه السلام تعلیم مقدم شده است. در این جا این سؤال مطرح می‌شود که آیا در فرهنگ قرآنی تزکیه بر تعلیم مقدم است و یا تعلیم بر تزکیه؟ و این موضوع معرکهٔ آراء است و ما در چنین مواردی به تفصیل سخن

گفته‌ایم.

مرحوم سید قطب در تفسیر فی ظلال قرآن در مورد بعضی آیات جنجالی صراحتاً اظهار عجز کرده و تفسیر آن را به دیگران موکول نموده است؛ از جمله در مورد آیات استراق سمع شیاطین در آسمان، گفته است: «من فقط می‌توانم آن را ترجمه کنم و از تفسیر آن صرف‌نظر می‌کنم.» پس سزاوار است که ما نیز این شیوه را به کار بندیم و از اظهار نظر در آیاتی که ما را به عمق آن راه نیست صرف‌نظر کرده و از تفسیر به رأی و روشنفکرمایی در قرآن پرهیز کنیم.

ابوالفضل بهرام‌پور

تهران - فروردین ماه ۱۳۷۶